

Väpnad kamp leder till våldsamma system

Händelserna i Kina aktualiserar frågan huruvida en ickevåldskamp kan vara effektiv gentemot ett totalitärt styre. Efter massakern i Peking kan det tyckas att en väpnad kamp är den enda återstående vägen om man vill få en samhällsförändring till stånd. Den väpnade kampen reser dock vissa moraliska frågeställningar.

Ett problem är vapenutvecklingen som har lett till att man i dag inte bara dödar förtryckaren, utan också hans och andras barn. Moderna vapen slår urskillningslöst, oberoende vilken sida man kämpar på. Trotskij skrev redan 1938: "Inbördeskriget är den allvarligaste formen av krig. Det är otänkbart inte bara utan våld gentemot tredje part utan också, med den teknik som man har nu, dödandet av gamla män, kvinnor och barn."

Detta dödande brutaliserar soldaterna, vare sig man deltar i ett "rättfärdigt" eller "orättfärdigt" krig. Genom upprepat dödande höjs ens toleransnivå till våld. Även svenska soldater skulle i ett krig tortera, våldta, döda kvinnor som samarbetat med motståndarna osv. Sådant är krigets ansikte och mot detta hjälper inga folk-rättsliga regler.

Upptrappning

Denna brutalisering underlättas naturligtvis ge-

● I väpnad kamp riskerar man att medlen blir bestående delar av målet, skriver Jan Eriksson. Bilden från Peking.

nom att även motståndaren handlar på ett våldsamt och brutalt sätt. Så sker en upptrappning av våldet som sedan är svår att bryta.

En militär kamp slår i dag tillbaka mot just dem man avser att försvara. I första världskriget var fem procent av de dödade civila. I moderna krig är 90 procent av de dödade civila! Frågan är om det inte i dag i händelse av krig i vissa fall är säkrare att vara soldat än att vara civilist. Slutsatsen blir att ju starkare militärt motstånd man gör, desto fler civila dödsoffer kommer att krävas på den egna sidan.

Kan nu inte ett befrielsekrig vara värt dessa offer om man härigenom kan nå fram till ett bättre samhälle?

Våldet byggs in

Problemet är huruvida den väg man väljer för att nå "det nya samhället" kommer att påverka dess utformning. Framtiden kommer ju att byggas av alla dem som kampen har omfattat och påverkat. Och

därför kan inte frågan om hur den påverkat dem vara oberättigad. Risken är att de medel som enbart har berättigats som medel blir bestående delar av målet. Våldet byggs in i nya förtryckarsystem. Kunde man använda våld mot sina fiender kan man också använda det mot sina vänner som "sviker saken".

Är det inte just denna händelseutveckling vi har fått bevittna i så många stater som har slagit sig "fria" med våldet som kampmetod?

Är då en ickevåldskamp ett bättre alternativ?

Två missuppfattningar är vanliga när man talar om ickevåld: att det är en passiv kampform och att man inte kommer att bemötas med våld om man själv använder ickevåld.

Tanken bakom ickevåld är att varje maktavare är beroende av sina medborgares samverkan. Genom att vägra samarbete på olika sätt, ex genom roterande punktstrejker, branschstrejker, generalstrejker, maskningsaktioner, bojkotter, blockader, sabotage

etc, skall man tvinga makt-havaren att avgå.

Färre dödsoffer

Om dessa aktioner är effektiva kommer makt-havaren att slå tillbaka. Tanken är då att en ickevåldskamp skulle kosta färre dödsoffer än om man gick över till väpnad kamp. Upptrappningen av våldet och brutaliseringen hålls tillbaka. Trots att engelsmännen i Indien fängslade hundratusentals indier, misshandlade och ställde till med massaker på ickevåldskämpar, var engelsmännens våld i Indien inte jämförbart med det våld samma engelsmän använde sig av i Kenya när de bekämpade den väpnade befrielsekampen där (Mau-Mau upproret).

Att man är pacifist behöver inte innebära att man förnekar att det finns ett berättigat våld. Vad man vänder sig mot är det urskillningslösa massdödandet som ett modernt krig innebär. Accepterar man ett krig som rättfärdigt, måste man också acceptera krigets beståndsdelar: hur människor brutaliseras, upptrappningen av våldet. Även ett försvars-krig innefattar tortyr, terror och våldtäkter.

Riktig väg

Mot denna bakgrund ter sig studenternas ickevåldskamp i Kina som den ur moralisk synvinkel riktiga vägen för samhällsförändring.

Jan Eriksson
Göteborg

get 8, Göteborg
ess: Box 66, 401 21 Göteborg,
17 40 40.

3, tel 035-10 68 53
tel 0340-170 90
3, tel 0522-326 00
n tel 0520-331 10

Arbetet Malmö
Postadress: Box 125, 201 21 Malmö 1,
Tel 040-20 50 00.

Postgiro: Annons 14065-7
Postgiro: Abonnement 247370-0
Bankgiro: 644-0374

Chefredaktör: Lars Engqvist

Redaktionschef och ansvarig utgivare: Bo Näslund
Bitr redaktionschef ställf ansv utgivare: Erik Eriksson

Editionschef, Göteborg: Henrik Tengby
Politisk redaktör, Göteborg: Lars Wenander.

Arbetet 23/6 -89